

Dosarul nr. 2ra-203/22
2-20106464-01-2ra-15022022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. S. Dubceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Ursachi Ghenadie,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord împotriva lui Ursachi Ghenadie cu privire la repararea prejudiciului material cauzat statului prin infracțiune,
împotriva deciziei din 09 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Ursachi Ghenadie, reprezentat de avocatul Janu Anatolie și a fost menținută hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La data de 02 septembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat, DGAF Nord a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ursachi Ghenadie cu privire la repararea prejudiciului material cauzat statului prin infracțiune.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în cadrul procesului penal nr. 2014040728, a depus la Judecătoria Bălți, sediul Central, cerere privind recunoașterea ca parte civilă și încasarea prejudiciului la Bugetul Public Național. Prin cererea nr. 26-12/2-15-1407 din 01 februarie 2018 a solicitat încasarea în beneficiul statului, în mod solidar, de la persoana fizică Ursachi Ghenadie și de la persoana juridică SRL „Versuscom” a sumei de 15 294 977 de lei cu titlu de prejudiciu material, compus din 6 736 030 de lei – suma totală a impozitelor și taxelor diminuate și 8 558 947 de lei – calculul amenzii și majorării de întârziere.

A relatat că prin sentința din 19 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central Ursachi Ghenadie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 3750 de unități convenționale, ceea ce constituie 75 000 de lei, ce urmează a fi achitată în beneficiul statului, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de întreprinzător pe un termen de 3 ani. Totodată, a fost admisă în principiu acțiunea civilă depusă de partea civilă Serviciul Fiscal de Stat împotriva inculpatului Ursachi Ghenadie în procesul penal respectiv, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța civilă. Sentința a devenit irevocabilă la 16 octombrie 2019.

Reclamantul a menționat că potrivit sentinței din 19 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central, Ursachi Ghenadie, urmărind scopul eschivării de la achitarea impozitelor și taxelor la bugetul public național și obținerii unor avantaje economice și materiale în perioada anilor 2011-2013, fiind investit în vederea exercitării funcțiilor administrative și de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, fiind responsabil conform art. art. 7,13 din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007 de asigurare a controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea ținerii contabilității, de întocmire și prezentare oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabil de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, a gestionat activitatea persoanei juridice SRL „Versuscom”, înregistrată ca subiect al impunerii TVA la 01 iulie 2011, punând în aplicare o schemă frauduloasă manifestată prin includerea în documentele contabile, fiscale și/sau financiare a datelor vădit denaturate privind veniturile și cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale și/ori care au la bază operațiuni ce nu au existat și tănuirea unor obiecte impozabile, acțiuni ce au condus la neachitarea impozitelor și taxei pe valoarea adăugată față de bugetul de stat în proporții deosebit de mari. Astfel, în urma acțiunilor infracționale indicate, bugetului de stat i-a fost cauzat prejudiciu material în proporții deosebit de mari în valoare totală de 6 736 030 de lei.

A notat că Ursachi Ghenadie a gestionat activitatea SRL „Versuscom”, deținând calitatea de administrator și unic fondator al întreprinderii. Urmare a controlului fiscal efectuat la contribuabilul SRL „Versuscom”, prin decizia nr. 2772 din 22 decembrie 2013 emisă de Serviciul Fiscal de Stat, au fost stabilite încălcări ale legislației, care au determinat diminuarea obligațiilor la buget, suma totală a impozitelor și taxelor diminuate constituind 6 736 030 de lei.

A precizat că Ursachi Serghei, în calitate de administrator și unic fondator al întreprinderii, în cadrul examinării procedurii de insolvență al SRL „Versuscom” nu a fost atras la răspundere subsidiară.

Serviciul Fiscal de Stat, DGAF Nord a solicitat încasarea de la Ursachi Ghenadie în beneficiul statului a sumei de 6 736 030 de lei cu titlu de prejudiciu material.

Prin hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central, acțiunea a fost admisă integral și s-a încasat de la Ursachi Ghenadie în beneficiul statului prejudiciul material în mărime de 6 736 030 de lei și taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit la depunerea acțiunii în instanța de judecată în mărime de 50 000 de lei.

La data de 16 februarie 2021 Ursachi Ghenadie, reprezentat de avocatul Janu Anatolie, a declarat apel împotriva hotărârii din 11 februarie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 09 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ursachi Ghenadie, reprezentat de avocatul Janu Anatolie și a fost menținută hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

La data de 29 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Ursachi Ghenadie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului s-a invocat că, solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, DGAF Nord de încasare a prejudiciului material cauzat prin infrafracțiune și anume, a impozitelor la care pretinde intimatul, este ilegală și neîntemeiată, care direct rezultă din poziția dominantă și abuzivă a unei instituții de stat.

Recurentul consideră că instanțele ierarhic inferioare în mod greșit au ajuns la concluzia precum că dânsul necesită să mai repare vreun prejudiciu. Astfel, este eronat argumentul instanțelor precum că, deoarece a fost pronunțată anterior sentinței, hotărârea din 20 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți nu are puterea lucrului judecat, or, prin hotărârea dată a fost respinsă cererea formulată de lichidatorul SRL „Versuscom” Ciobanu Daniela privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în cadrul căreia au fost examinate inclusiv pretențiile Serviciului Fiscal de Stat cu sumele invocate în prezenta cauză.

A susținut că pretențiile din acțiune au făcut deja obiect al examinării de către instanțele de judecată, respectiv, fiind soluționate definitiv.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 09 septembrie 2021.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului Ursachi Ghenadie și a avocatului Janu Anatolie la data de 27 octombrie 2021, fiind recepționată la 28 octombrie 2021 și respectiv, 29 octombrie 2021, conform semnăturilor pe avizele de recepție (137-139).

Astfel, recursul, declarat la 29 decembrie 2021, este în termen.

La data de 15 februarie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Serviciului Fiscal de Stat, DGAF Nord (f.d. 167, 169), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Prin referința depusă la 18 martie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat de a considera recursul ca inadmisibil, deoarece este neîntemeiat, instanța de apel constatând și elucidând pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei (f.d. 173-174).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 15 iunie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă că prin sentința din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, Ursachi Ghenadie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3750 unități convenționale, ceea ce constituie 75 000 de lei, ce urmează a fi achitată în beneficiul statului, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de întreprinzător pe un termen de 3 ani. Acțiunea civilă depusă de către partea civilă Serviciul Fiscal de Stat împotriva inculpatului Ursachi Ghenadie în procesul penal respectiv, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța civilă (f.d. 18-22).

Prin decizia din 06 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, au fost respinse apelurile procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, oficiul Nord Gratii Tudor, al inculpatului și Serviciului Fiscal de Stat DGAF Nord și a fost menținută sentința din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, fără modificări (f.d. 23-30).

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, au fost declarate inadmisibile recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, inculpatul Ursachi Ghenadie și Serviciul Fiscal de Stat DGAF Nord, împotriva deciziei din 06 martie 2019 a Curții de Apel Bălți (f.d. 31-45).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată la 02 septembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat, DGAF Nord a solicitat încasarea de la Ursachi Ghenadie în beneficiul

statului a sumei de 6 736 030 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii, încasând de la Ursachi Ghenadie în beneficiul statului prejudiciul material în mărime de 6 736 030 de lei și taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit la depunerea acțiunii în instanța de judecată în mărime de 50 000 de lei.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Ursachi Ghenadie, reprezentat de avocatul Janu Anatolie, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au reținut că prin sentința din 19 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central a fost constatată cu certitudine vinovăția lui Ursachi Ghenadie în cauzarea prejudiciului statului în mărime de 6 736 030 de lei.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare corect au ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii depuse de Serviciul Fiscal de Stat, DGAF Nord și au încasat de la Ursachi Ghenadie în beneficiul statului prejudiciul material în mărime de 6 736 030 de lei și taxa de stat în mărime de 50 000 de lei, din următoarele motive.

Conform art. 14 alin. (1), (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Conform art. 1398 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În conformitate cu art. 123 alin. (3) din Codul de procedură civilă, sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză.

Potrivit normelor legale citate, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

În sensul art. 1398 alin. (1) din Codul civil, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale.

Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.

Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, conform regulii generale, exclude răspunderea delictuală. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite.

Astfel, în cazul înaintării unei acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material cauzat, reclamantul, în speță Serviciul Fiscal de Stat, DGAF Nord, are obligația de a prezenta instanței de judecată probe care să confirme cauzarea prejudiciului material, precum și probe care ar confirma întinderea prejudiciului revendicat, obligație îndeplinită de către intimat.

Potrivit sentinței judecătorești din 19 iunie 2018, Ursachi Ghenadie, urmărind scopul eschivării de la achitarea impozitelor și taxelor la bugetul public național și obținerii unor avantaje economice și materiale în perioada anilor 2011-2013, fiind investit în vederea exercitării funcțiilor administrative și de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, fiind responsabil conform art. art. 7,13 al Legii Contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007 de asigurare a controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea ținerii contabilității, de întocmire și prezentare oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabil de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, a gestionat activitatea persoanei juridice SRL „Versuscom”, înregistrată ca subiect al impunerii TVA la 01 iulie 2011, punând în aplicare o schemă frauduloasă manifestată prin includerea în documentele contabile, fiscale și/sau financiare a datelor vădit denaturate privind veniturile și cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale și/ori care au la bază operațiuni ce nu au existat și tănuirea unor obiecte impozabile, acțiuni ce au condus la neachitarea impozitelor și taxei pe valoarea adăugată față de bugetul de stat în proporții deosebit de mari.

În urma acțiunilor infracționale indicate, bugetului de stat i-a fost cauzat prejudiciu material în proporții deosebit de mari în valoare totală de 6 730 926 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei penale, Serviciul Fiscal de Stat a înaintat acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea în beneficiul statului în mod solidar de la Ursachi Ghenadie și SRL „Versuscom” a prejudiciului material în sumă totală de 15 294 977 de lei, compus din 6 736 030 lei ce constituie suma totală a impozitelor și taxelor diminuate și 8 558 947 de lei – amendă și majorări de întârziere.

Conform sentinței, instanța de judecată a ajuns la concluzia de a admite în principiu acțiunea civilă, deoarece prejudiciul cauzat solicitat în mărime totală de 15 294 977 de lei depășește cu mult suma prejudiciului ce i se incriminează inculpatului Ursachi Ghenadie, adică suma de 6 736 030 lei, iar, asupra cuantumului prejudiciului urmează să se expună instanța civilă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că prin sentința din 19 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central a fost constatată cu certitudine vinovăția lui Ursachi Ghenadie în cauzarea prejudiciului statului în mărime de 6 736 030 de lei, în prezenta cauză nefiind solicitată încasarea amenzii și a majorării de întârziere, ci doar suma totală a impozitelor și taxelor diminuate reflectate în decizia organului fiscale adoptată în urma controlului fiscal la SRL „Versuscom”.

Respectiv, instanțele ierarhic inferioare just au încasat de la Ursachi Ghenadie în beneficiul statului prejudiciul material în mărime de 6 736 030 de lei, or, prejudiciul cauzat este consecința directă a infracțiunii comise de către Ursachi Ghenadie.

Instanțele ierarhic inferioare întemeiat nu au reținut argumentul recurentului Ursachi Ghenadie precum că anterior acest subiect al pretențiilor materiale, printre care se regăsea și Serviciul Fiscal de Stat cu sumele invocate, deja a fost examinat de către instanțele naționale civile, dânsul, în calitate de administrator și unic fondator, în cadrul examinării procedurii de insolabilitate al SRL „Versuscom”, nefiind atras la răspundere subsidiară.

Or, prin hotărârea din 20 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, menținută prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă cererea formulată de lichidatorul SRL „Versuscom” Ciobanu Daniela privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, din motivul că lichidatorul nu a adus probe care să demonstreze raportul contributiv al lui Ursachi Ghenadie la starea de insolabilitate a SRL „Versuscom”. După pronunțarea acestor hotărâri, a fost emisă sentința de condamnare a lui Ursachi Ghenadie de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal, care are puterea lucrului judecat și servește drept temei de reparare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele și probele reținute, instanța de recurs consideră justă soluția instanțelor ierarhic inferioare cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 6 736 030 de lei, întrucât în speță sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanțele de judecată corect au dispus încasarea din contul lui Ursachi Ghenadie în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 50 000 de lei de a cărei plată reclamantul a fost scutit la înaintarea acțiunii în instanța de judecată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ursachi Ghenadie.

Se menține decizia din 09 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord împotriva lui Ursachi Ghenadie cu privire la repararea prejudiciului material cauzat statului prin infracțiune.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic